

Izobraževanje na daljavo – izkušnje za prihodnost?

Branimir Štrukelj, glavni tajnik SVIZ

(1.08.55–1.20.55)

Da je odsoten tisti, ki bi moral slišati to evalvacijo dogajanja v izobraževanju na daljavo, je že simptom. Postaja že bolj pravilo kot izjema, da političen del MIZŠ pove svoje in gre. Za tem ne stoji nobena refleksija.

Naslونil bi se na ugotovitev, da smo bili priča eksperimentu, ki ima izjemne dimenzije in hkrati odsotnost kakršnih koli priprav. Šlo je za eksperiment brez priprave na eksperiment. Ta trenutek se mi zdi res ključnega pomena, da bi naredili temeljito evalvacijo tega, kar se je zgodilo. MIZŠ bi moral takoj nameniti ustrezna sredstva in opremiti nekaj raziskovalnih skupin, ki bi v analizi naredile resen vpogled in presek tega, kar se je zgodilo. Take priložnosti ne bo več, trenutno pa so stvari sveže, izjemno pomembne in zgovorne. Imamo presečišče dogajanj. V prvih dneh sem največkrat slišal pripombe učiteljev, da več delajo, kot so delali v času pouka v šolah. To je bil zagotovo en največkrat ponovljenih vtisov. Analiza bi morala odgovoriti tudi na vprašanje, zakaj se je to zgodilo. Kje so razlogi, da je bil ta subjektivni občutek, da je večja obremenjenost, večja samoprepuščenost, neobvladovanje tehnologij ... Po drugi strani so me starši cukali za rokav, češ, da se jim bo zmešalo, ker ne delajo drugega kot za šolo. To je zelo zbanalizirano, a ponovilo se je večkrat in prisotno je bilo očitno na obeh straneh. Nekoliko zlobno rečeno, vendar vprašati bi se morali, kdo je tu torej delal domače naloge, če so bili starši obremenjeni cele dneve? Tisto, kar je ključno, je razpustitev delovnega časa učiteljev v času dela na daljavo. Razpustili so se robovi, ni bilo več jasnih omejitev v različnih plasteh – kaj je pedagoška ura in koliko časa traja, ali to, kar se je dogajalo, ustreza definiciji pedagoške ure, kdaj je delovni čas učiteljev ... Pogosto opozorilo je, da so zvečer s starši reševali različne težave. Na primer, kako reševati naloge skozi tehnološka orodja. To je pomembno vprašanje, ki se vzpostavlja v zvezi z obremenitvami in časom. Drugi zahtevnejši vprašanja pa sta, kaj je pedagoška ura in kako se meri učna obveznost v tej povsem različni situaciji. Z analizo bi morali ugotoviti, kaj se je na tej ravni v resnici zgodilo.

Zelo me skrbi novotarija državnega sekretarja, t. i. hibridni način izobraževanja. Kaj to pomeni? Hibridni načini izobraževanja, napovedani maja in uveljavljeni septembra. To je so skrajno zahtevno in resno. Enako je s povedanim s strani ministrice, da lahko jeseni pričakujemo globoke spremembe v konceptih izobraževanja, kar se tiče normativov. Mislim, da to prej razburja kot kaj drugega. Vemo, da se tega ne da čez eno poletje resno spremeniti ali modulariti. Opozoril bi, da me hibridni način izobraževanja izrazito moti.

Drugo, kar želim izpostaviti, je vprašanje izhodiščnih pogojev za pridobivanje znanja in njegovo evalvacijo, ko odpade izobraževanje v šoli. Polje, ki v principu daje enake pogoje učencem. Imajo istega učitelja v istem razredu, enake klopi, enake učbenike, enaka učila. Ko to odpade, delujejo samo še razlike. Elementa enakosti ni več. Pokazalo se je, kako pomembna je javna šola. Poveča se učinek socialnih razlik, statusa družine, izobrazbe staršev

in ostalih ključnih elementov, ko nimamo okvirjev šole, v kateri se vse ti dejavniki nevtralizirajo oziroma zmanjšujejo. Odgovor MIZŠ, *saj smo jim razdelili tablice in računalnike*, bolj prikriva vprašanja, kot da bi jih reševal. Družine, ki so prve dobile tablico, jo izjemno težko uporabljajo, zato s tem ni bilo rešeno nobeno vprašanje, temveč se je naložila nova frustracija. Na SVIZ smo dobivali anonimna pisma staršev, da si ne upajo spregovoriti, da teh IKT-orođji ne znajo uporabljati. Tega otroci ne prikrivajo. Obstaja nekakšno izrazito resno vprašanje, ki bi ga morali nasloviti. Če so izhodiščni pogoji tako neenaki in se ob odsotnosti šole le še poglobljajo, kako potem to znanje sploh vrednotiti na pravičen način. Verjetno ni mogoče upoštevati pondeŕjev, ki izhajajo iz statusa družine, da bi imeli ti otroci zaradi svojega položaja oziroma manka pribitke. V SVIZ se je odvila zanimiva splošna diskusija tudi glede samega ocenjevanja, ki je bila navezana na pravično vrednotenje znanja ob neenakih pogojih. Učiteljstvo se je zelo razdelilo, glede na to, ali je sploh mogoče ocenjevati, ali ocenjevanje sploh izvajati, glede na možnost, da učenci lahko goljufajo s tem, da imajo vse odgovore pred seboj ... Ostaja dilema, kaj učitelj ocenjuje oziroma vrednoti.

Tretja stvar, ki jo omenjam, se tiče navdušenja MIZŠ in drugih družbenih skupin nad izobraževanjem na daljavo, čeprav ga s klasično postavitvijo pouka nikakor ne moremo primerjati. Temu se pridružuje še pripomba, da je tovrstni način izobraževanja še cenejši. Opozarjam na prikrito ambicijo posameznih skupin, zlasti tistih, za katere je izobraževanje predvsem strošek, ne pa investicija za prihodnost, da se skozi izobraževanje na daljavo skriva tudi ambicija po pocenitvi izobraževalnega procesa, ki je tipično neoliberalen.

Sklenil bi s tem, da žal pri vsej tej zgodbi nismo imeli niti osnovnih elementov, opredeljenega obsega dela, ki ga opravlja učiteljstvo, in da je to vprašanje v skrajno občutljivem obdobju ostalo odprto in bo povzročalo dodatne šume in konflikte.